

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Pri Nj. veličanstvu svetlem cesarju sta bila oba podpredsednika poslanske zbornice, Abrahmovič in Kramar. Izrekli so jima zahvalo za njun trud. — Danes večer je velik shod vseh krščanskih gospá, da protestujejo zoper Schönererjance in socialiste. — Deligaciji se snideta prih. torek, dne 16. nov. — Vsi deželni zbori se skličejo na dan 15. decembra.

Štajarsko. Baron Rokitsky, oče krščanskega »bauernbunda«, je svojemu prijatelju, kričaču Wolfu kaj podoben. Posebno je to pokazal na shodu v Waltersdorfu, kjer je prav po pobalinsko napadal katol. poslanca Hagenhoferja.

Koroško. Na željo grofa Badenija še Schmidt-Zabierow ostane deželni predsednik. Škoda! — V Št. Jakobu pri Celovcu bojdá zdaj noben kmet več ne gre v cerkev, odkar je ondi ljudi hujskal baron Rokitsky. Ti kmetje so pač nemškutarji, in vsak nemškutar je slab kristijan.

Kranjsko. V vipavsko-idrijskim okraju so prvotne volitve za dopolnilno deželnozbornsko volitev izpadle ugodno za slov. liberalce, in bo torej izvoljen deželnim poslancem dne 16. nov. Ivan Božič. To je tisti Božič, ki je pred leti Podgrado hotel popravoslaviti.

Primorsko. Deželni odbornik goriški dr. Tuma je zapustil cesarsko službo in postal odvetniški koncipient. — V tržaškem mestnem svétu je 12 lahonov odložilo svoj mandat, ker je večina Nemcu (?) Smrekarju izročila tehniška dela za vodovod, ne pa kacemu Lahu. — V isterskem kulturnem svétu je Lah Campitelli in dva Slovana.

Hrvaško. Sabor se snide dne 29. novembra, da vsprejme proračun za prih. leto in pa pogodbo z Ogersko. Vladi nasprotna stranka se pripravlja na hud boj z madjaronsko večino.

Ogersko. Škofje ogerski so v Budapešti imeli posvetovanje o avtonomiji katoličanov ter so dotične sklepe poslali sv. stolici v Rim. — »Kulturkampf« ali preganjanje katoličanov se je že pričelo. Škof Majlath je namreč moral 50 fl. kazni plačati, ker je nekđaj kot kaplan krstil neko židovsko deklico.

Vnanje države.

Rim. Sv. oče so izrekli zahvalo črnogorskemu knezu, ker je sklenil na državne stroške zidati katoliško cerkev v Cetinju. — Papež so nedavno rekli zagrebškemu nadškofo Posiloviču: »Pozdravite dragi mi hrvaški narod!«

Italijansko. Oni dan je bil naš vnanji minister grof Goluhovski v Monzi. Predstavil se je kralju Umberto ter tudi več časa govoril z ministerskim predsednikom Rudinijem in vnanjim ministrom Viscontijem.

Nemško. Državni zbor se skliče dne 30. nov. — Za ponemčevanje Poljakov hoče vlada nakazati spet 100 milijonov mark. — Dne 12. nov. ne bode v Berlinu vsenemškega shoda, na katerem bi govorili naši prusaki Funke, Prade in Wolf, ker policija tega ne dopusti. Prav tako!

Rusko. Na ruskem Poljskem se bode poljščini dalo več pravic, in to bojdá na izrečno željo carice. — Prokurator sv. sinode, Pobedonošev, pojde v pokoj, na njegovo mesto pa pride brččas Ignatijev.

Grško. Mir med Grško in Turčijo še vedno ni podpisan. — Bivši ministerski predsednik Delyanis se grozi, da bode o sestanku državnega zbora delal vladi velike preglavice, ko je baš na Grškem zdaj sloga sila

potrebna. — V Tesalijo se je že vrnilo 16tisoč Grkov, ki se za zadnje vojske pobegnili v druge kraje.

Špansko. General Weyler, ki je tako malo imel sreče na Kubi, postane vodja konservativcev. — V severnih krajih dobivajo Karlisti vedno več privržencev; te dni pa so dobili veliko orožja. Don Karlos bojdá že koncem tega leta zasede španski prestol?

Amerika. Pred več leti so v Braziliji prekucuhli nagnali cesarja Petra ter Brazilijo proglasili za republiko. Zdaj pa poglavarji republike sami niso več življenja varni. Oni dan je namreč neki vojak ustrelil na predsednika Moraessa; ni ga zadel, pač pa potem zabol del vojnega ministra, da je kmalu umrl.

Za poduk in kratek čas.

Popotna pisma iz Dalmacije.

V Spljetu, avgusta 1897.

(Dalje.)

Poteklo je ravno 9 ur, kar se vozimo od Metkoviča po morju in pred nami leži na polutoku pod visokim hribom mesto Spljet; ura kaže 4. popoldne. Vsak popotnik ima že svoj načrt, kako hoče kratke ure, kar ima ostati na suhem, uporabiti.

Spljet z blizo 20.000 prebivalci je, djal bi, najlepše mesto v Dalmaciji. Mesto ni iz novejšje dobe, marveč je že bilo v 4. stoletju znano po svoji velikanski dioklecijanovi palači. Večina zidovja vidi se še dandanes. Palača je imela podobo pravokota, blizo 190m dolga in do 160m široka. Kaj lepo je še ohranjena stran, ki se ozira proti morju; 40 dorijskih stebrov, po dva metra drug od drugega oddaljeni, se še dviguje danes ponosno kvišku. V razvaline te palače je vzdano zdaj »staro mesto« s stolnico, ki je bila poprej paganski tempelj, zdaj posvečena Materi božji. Cerkev, znotraj osemoglata, je 25m visoka; 8 sedem metrov visokih stebrov podpira v njej hodnik, ki ima zopet 8 po 3½m visoke stebriče iz zelenega mramorja vsekane. Le škoda, da je cerkev tako temna, »relief«-podobe na steni se tudi po dne pri najugodnejši razsvetljavi komaj razločijo.

Prav znamenit je v Spljetu »muzej«, v katerem se shranjujejo v Saloni izkopane starine iz najstarejših dob. Ker razvaline mesta Salona niso že toliko oddaljena od Spljeta, si jih želi vsak popotnik ogledati, tembolj ker je to mesto že o rimskih časih bilo znamenito.

Od Spljeta do Salone je dobro uro hoda, ker je pa nam bil čas ljubši in dražji nego denar, žrtvovali smo nekaj goldinarjev za voz, ter se tje peljali. Ko dospemo do cilja, se nam koj ponudi mlad vodnik, ki je bil pripravljen, se ve da za denar, nam razkazati salonske razvaline. Goni nas tje po neki kameniti stezi, na desno in levo je le nizko zasuto zidovje, vmes nasajeno trsje. Tako, to so razvaline imenitnega zgodovinskega mesta, pač škoda za čas, tako si mislim na tihem, ter tavam nekoliko nevoljen za drugimi radovedneži, da se še kje v Dalmaciji ne zgubim; kar stoji pred nami duhovnik, ki ima z delavci nekaj opraviti. Mi ga spodobno pozdravimo in takoj se nam predstavi, da je m. Bulić, bivši gimnazijski ravnatelj v Spljetu in sedaj od vlade pooblaščen vodja pri izkopavanju starin. V svoji izvanredni ljubeznivosti se nam ponudi, da nam hoče razkazati, kak uspeh je imel do sedaj pri svojem delu. Peljal nas je najpoprej na mesto, kjer je stala že v prvih stoletjih krščanska cerkev-bazilika; lepo se še vidi »atrij«, mesto, kjer so se zbirali očitni grešniki in katekumeni t. j. ljudje, ki so se pripravljali na sv. krst; v sredi cerkve »krypta«, grob svetnika, kateremu je bila

cerkev posvečena, nad katerim se je opravljala tudi daritev sv. maše, okrog tega vse polno kamenitih rakev z latinskimi napisi; tukaj so počivali kristjani, ki so dali življenje za sv. vero, zato jih je tudi došla posebna čast, da so smeli po smrti blizu svetnikov počivati. Ravno pri tej cerkvi so našli mnogo ostankov svetnikov, ki so bili do najnovejše dobe le po imenu v cerkvi znani; iz grobnih napisov se zdaj natančneje izve o njih življenju. Sv. ostanki, »svetinje«, so se prenesli deloma v stolnico mesta Spljet, deloma v Rim. — Ne daleč od te cerkve našli so pred kratkim drugo cerkev, nje tla - »mozaik« so še sedaj tako lepa, kakor bi ga bili napravili še le pred nekaterimi tedni, dasiravno ga je čez 1400 let zemlja pokrivala. Glej, tako ima popotnik od potovanja dvojen dobiček, potovanje je prijetno, je pa tudi, kar je še več vredno, zelo podučljivo.

(Dalje prih.)

Smešnica. Gostač Jurij: »Ti Tone, koliko tobaka pa ti skadiš vsaki dan?« — Gostač Tone: »Po en pakele!« — Jurij: »O le pomisli, ko bi ti ta denar shranjeval, bi zdaj lahko svojo kočjo imel!« — Tone: »Ali ti kadiš?« — Jurij: »Nikdar ne!« — Tone: »No, kje pa ti imaš svojo kočjo?«

Razne stvari.

Domače. (Škofovsko posvetovanje.) Mil. knezoškoč se odpeljejo prih. nedeljo na Dunaj, da se udeležijo konference ali posvetovanja avstrijskih škofov. Dne 16. nov. začne zborovati odsek, dne 23. nov. pa se začne skupno posvetovanje vseh avstrijskih škofov.

(Inštalacija in blagoslovljenje) novega pljuškega inful. prošta, preč. g. Jožefa Fleck-a, se je v torek vršilo prav slovesno v stolni cerkvi mariborski. Predstavili se pa bodo preč. g. prošt svojim vernikom na Ptujju v nedeljo, dne 21. novembra.

(Blagoslovljenje šol.) Dne 3. nov. je blagoslovil novo šolsko poslopje v Pristavi g. Martin Lah, upravitelj šentemske fare. Tistega dne se je tudi blagoslovila nova ljudska šola v Št. Lovrencu nad Mariborom.

(Slovenskega uradovanja doslednost?) Občinski urad Ponikva je izdal dne 5. marca l. l. pod št. 609 za U. J. iz Dolge gore »Delavske bukvice« v pravilnej slovenščini s samo slovenskim pečatom. Dne 22. oktobra t. l. pa nadaljuje imenovani občinski urad v istih »Delavskih bukvicah« poročilo o U. J. v nemški besedi! Pisal je to poročilo, kakor čujemo, g. naduč. J. D.; podpisal pa župan J. M. — Pečat je še slovenski, zakaj pa se več slovenski ne uraduje?

(Občinske volitve v Mariboru) se vršijo dne 15. nov. za III. razred, dne 17. nov. za II. razred in dne 19. nov. za I. razred. Zadnja tri leta so nemški mestni očetje zopet naredili dolga za četrto milijona, novi mestni očetje bodo pa nemštvo »visoko držali« ter obč. doklade povišali od 20% na 40%.

(Mariborski ultra-Nemci.) Na predlog državnega ropotarja Francela Girstmayrja so v soboto na volilskem shodu izrekli mariborski nemški petelini zaupnico poslancem Lecherju, Pradeju in zloglasnemu Wolfu. Da, da, »gliha vkup striha!«

(V Sevnici ob Savi) je bil od dne 17. do 25. oktobra sv. misijon, katerega sta vodila č. o. jezuita Doljak in Vrhovec. Nato pa je bil štiri dni misijon za Nemce. Ali k nemškim pridigam bojda ni bilo nobenega nemškega mrkača, ampak samo slovenske ovce.

(Popravek.) V zadnji številki sta se nam v 2. članku vrinili dve neljubi tiskovni pomoti. Stavak v 7.

in 8. vrsti: »da se imamo v prvi vrsti zahvaliti novemu duhovništvu«, naj se glasi: »da se imamo v prvi vrsti zahvaliti našemu duhovništvu« in v 22. vrsti pred besedama »bele vrane« je izostala beseda skoro.

(V Zabukovju nad Sevnico) je v nedeljo blagoslovil nove orgle č. g. Anton Ribar, župnik v St. Vidu na Planini, pridigoval in slovesno mašo pa je pel č. o. Žiga Wagner, gvardijan na Krškem.

(Na Humu pri Ormožu) je s 1. nov. otvoril trgovino z različnim blagom in rožnimi vencij posebej g. Jože Stebih, ki je radi boleznim moral bogoslovje zapustiti. Priporoča se vsem okoličanom v vsestransko podporo, da si tako trajen obstanek osigurijo.

(Izšel je edini slovenski skladni koledar) za leto 1898. Dobiti je pri založniku D. Hribarju v Celju, in po vseh slovenskih knjigarnah komad 60 kr., s postjo 10 kr. več. Če se jih naroči več skupaj, odpade poštnina. Skladni koledar je jako okusno izdelan, zato služi poleg praktične potrebe tudi za okrasek stene.

(Kruh je vedno manjši.) To morajo bridko občutiti oni, ki kruha sami ne pečejo. Res, da sta rž in pšenica postali za par goldinarjev dražji; toda pred par leti je neki krščanskosocijalni poslanec izračunal, da bi gledé na velikost zemelj morala pšenica stati 27 fl. meterski cent. Glavni dobiček ostane večinoma žitnim trgovcem — židom.

(Slovenci in vojaški stan.) Naš rojak in slovenski pisatelj Fridolin Kavčič, stotnik pri deželno-brambovskem polku v Celovcu, je premeščen v daljnjo Galicijo, ker je preveč odkritosrčen Slovenec.

(Dr. Pommer, državni poslanec) za Celje, je sam rad odložil mestno odborništvo na Dunaju in se odpovedal časti uda deželnega šolskega sveta. Če bi šlo po pravici, bode pa nerad moral odložiti državnoborski mandat v nekaterih tednih.

(Najdeno truplo.) Pri Brežicah so našli ljudje dne 6. nov. v Savi truplo kacih 60 let starega moža. Ker je najdeni mrlič ustreljen v srce, se sodi, da se je morda zgodilo kako hudodelstvo; vsled tega se je že začela preiskava.

(Dr. Pommer v Celju.) Na Dušno zvečer je d. Pommer govoril svojim volilcem v »hotelu pri levu.« Nemška gospoda so se čista zopet zamislili v nemški »raj«, sicer ne bi na koncu tulili prusaške pesmi: »Die Wacht am Rhein«.

(V Št. Lovrencu nad Mariborom.) priredijo prih. nedeljo socijalni demokratje ali mokračji shod, na katerem se bode govorilo nemški in slovenski. Trdno upamo, da na ta shod noben pošten Slovenec ne pojde.

(Iz Črešnjice nad Vojnikom.) Neznani tatje so hodili s ponarejenim ključem že dalj časa v župnijsko klet. Skode je samo letos za 200 gld. — Zaradi smoda nismo nabrali niti polovico lanskega vina. Kar ga pa je, je dobro, da se muza, kdor ga pije. — Dne 20. okt. je prihrumela huda nevihta, toča je na Slemenih pobelila in strela je trikrat udarila; lilo pa kakor iz skafa. — Ljudje so veseli, da se je letos tukaj odprla štacuna.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Jožef Ozmeč, kaplan v Ljutomeru, je dobil župnjo Sv. Lovrenca na Dravskem polju. — Č. g. Maksimiljan Ocvirk, kaplan na Muti, pride za provizorja k Sv. Florijanu v Doliču. Ta župnija pa je razpisana do dne 8. dec. — Č. g. Mihael Horvat, kaplan v Ribnici na Kranjskem, je postal dvorni kaplan pri knezu Windischgraetzu.

Društvene. (Dijaški kuhinji) v Mariboru so darovali p. n. gospodje: Dr. Pavel Turner na Dunaju 15 fl., M. Jurkovič, župnik pri Sv. Petru niže Maribora, 10 fl., Jakob Caf, dekan pri Sv. Tomažu nad Veliko Nedeljo, 5 fl., neimenovan v Mariboru 10 fl., A. Lacko,